

GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSESİ 9. SINIF PİYANO DERS KİTABININ HEDEF VE DAVRANIŞLAR BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Serkan Umuzdaş
Gaziosmanpaşa Üniversitesi
sumuzdas@yahoo.com

Özet

Bu çalışma, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri 9. sınıfta okutulmak üzere, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde komisyon tarafından hazırlanmış olan piyano ders kitabının içerik yönünden eleştirel bir bakış açısıyla incelenmesine dayanmaktadır.

Araştırma piyano dersine yönelik hazırlanan kitabın eksik yönlerini ortaya koyarak daha iyi bir ürün ortaya çıkmasını amaçlamaktadır.

Bu araştırma, kullanılmakta olan piyano kitabının tanıtması, hedef ve hedef davranışlar bakımından inceleyerek piyano öğretmenlerine kaynaklık etmesi ve eksiklikleri tespit eden ilk araştırma olması bakımından önemlidir.

Araştırmanın bulgularına göre, bazı alıştırmaların konularıyla uyum göstermediği, bazı konularda verilen örneklerin uygun olmadığı, bazı etkinliklerin alıştırmalarıyla farklılık gösterdiği ve kitabın bazı yerlerinde düzen hataları saptanmıştır. Belirlenen hatalara çözüm önerileri getirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Piyano, piyano eğitimi, güzel sanatlar ve spor lisesi, müzik eğitimi.

9TH GRADE OF FINE ARTS AND SPORT HIGH SCHOOLS PIANO BOOK IN TERMS OF BEHAVIORAL OBJECTIVES CONTENT ANALYSES

Abstract

This study is based on a critical analyses of the piano book in terms of content. The book is prepared by Commission of Ministry of National Education for 9th grade of Fine Arts and Sport High Schools.

This research aims to reveal a better educational tool by showing the insufficient aspects of the aforementioned piano book.

This study is the first research that reveals insufficient aspects of the piano book and it is important for these reasons: to introduce the piano book and help the piano teachers by examining educational aims.

According to the findings of research; some exercises and activities are not relevant to subjects, samples do not fit to them and there are some issues in terms of order. Hence, this study aims to propose solutions for these identified issues

Key Words: Piano, piano education, fine art and sports high school, music education.

GİRİŞ

Eğitimin tüm alanlarında olduğu gibi; piyano eğitim sürecinde de ortaya çıkması muhtemel problemlerin çözümü, başta o problemle hiç karşılaşmamak için teknik alt yapının sağlanmasıyla büyük oranda elde edilir. Eğitim-öğretim sürecinin, bu bakımdan ele alınarak planlanması ve programlanması beklenmektedir. Program

dahilinde kullanılacak tüm kaynakların oluşturulması ve seçimi; teknik, müzikal ve kültürel oluşumu ve gelişimi sağlamada oldukça önemlidir.

“Karmaşık olan piyano öğrenim sürecinin, etkili ve sistemli alıştırma yapma alışkanlığıyla sürdürülebilmesi” (Ercan, 2008:111), kaynakların niteliğiyle doğru orantılıdır.

Piyano eğitiminde kaynak olarak kullanılan ders kitaplarının bu amaçla planlanarak hazırlanmasına ve yeni baskılar için kitapların içeriğinin geliştirilmesi doğrultusunda üretilecek her türlü fikir ve çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Araştırmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

- 1- Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi 9. Sınıf piyano ders kitabının içeriği nedir?
- 2- Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi 9. Sınıf piyano ders kitabının içeriği hedef ve hedef davranışlar bakımından nasıldır?

Amaç ve Önem

Bu çalışma, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri 9. sınıfta okutulmak üzere, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde komisyon tarafından hazırlanmış olan piyano ders kitabının içerik yönünden eleştirel bir bakış açısıyla incelenmesine dayanmaktadır. Araştırma piyano dersine yönelik hazırlanan kitabın eksik yönlerini ortaya koyarak daha iyi bir ürün ortaya çıkması yönündedir.

Bu araştırma, kullanılmakta olan piyano kitabının tanıtması, hedef ve hedef davranışlar bakımından inceleyerek piyano öğretmenlerine kaynaklık etmesi ve eksiklikleri tespit eden ilk araştırma olması bakımından önemlidir.

YÖNTEM

Araştırmada, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri 9. sınıfta okutulmak üzere, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde komisyon tarafından hazırlanmış olan piyano ders kitabının içerik yönünden eleştirel bir bakış açısıyla incelenmek amacıyla nitel betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

BULGULAR, YORUM VE ÖNERİLER

1. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Güzel sanatlar ve spor liseleri 9. sınıflar için oluşturulan piyano kitabı iki öğrenme alanı üzerine oluşturulmuştur. Bunlardan birincisi “Piyano çalma teknikleri”, ikincisi ise “Piyano literatüründe basamak sistemi” olarak tanımlanmıştır.

Birinci öğrenme alanı üç üniteden oluşmaktadır:

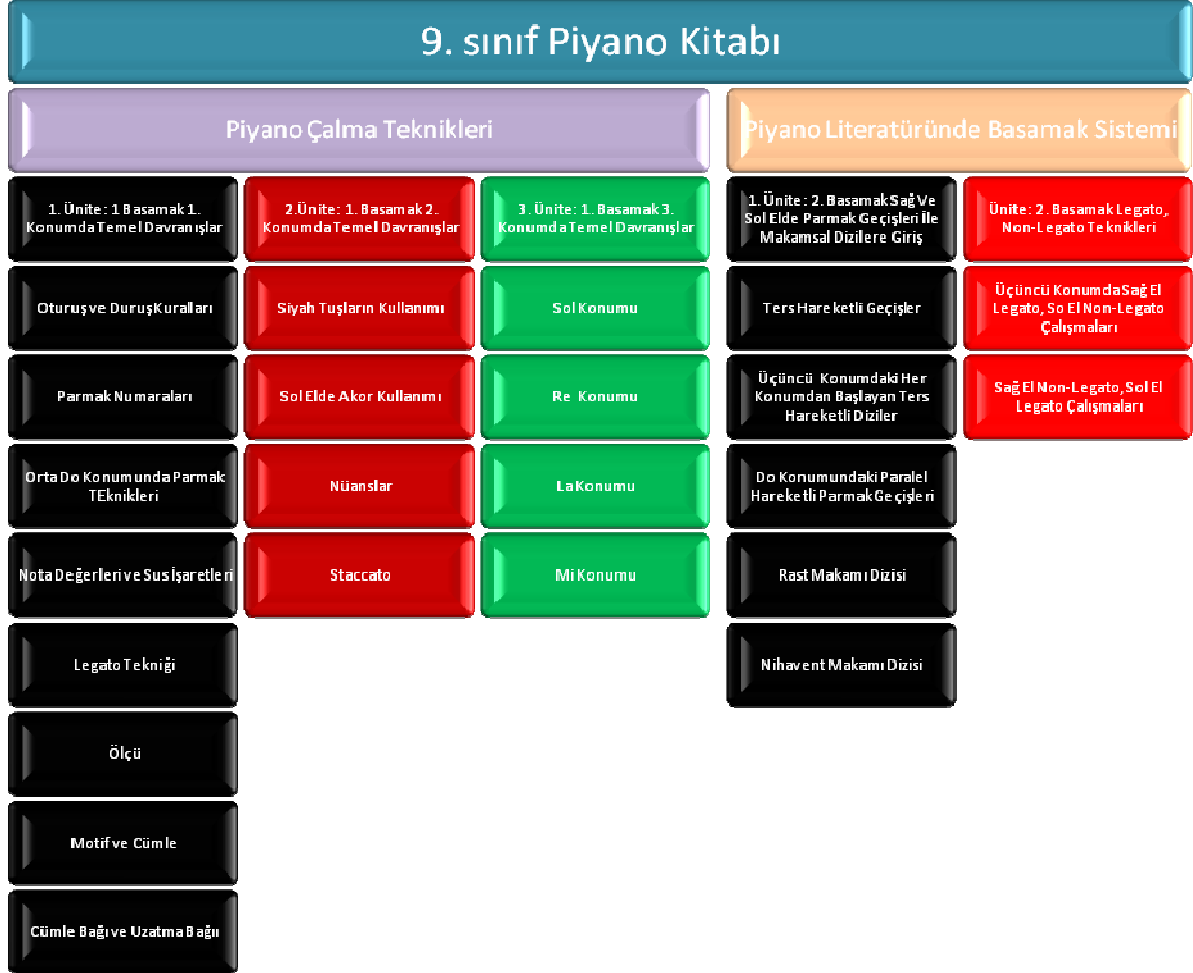
1. Ünite: 1 Basamak 1. Konumda Temel Davranışlar
2. Ünite: 1. Basamak 2. Konumda Temel Davranışlar
3. Ünite: 1. Basamak 3. Konumda Temel Davranışlar

İkinci öğrenme alanı ise iki üniteden oluşmaktadır:

1. Ünite: 2. Basamak Sağ ve Sol Elde Parmak Geçişleri İle Makamsal Dizilere Giriş
2. Ünite: 2. Basamak Legato, Non-Legato Teknikleri

Ünitelerde ise alt konular yer almaktadır. Alt konular aşağıdaki şekilde yer almaktadır.

Şekil 1: Üniteler ve alt Konuları

- Kitabın her alt konusunun sonunda bilgilendirme amaçlı okuma metinleri yer almaktadır.
- Çeşitli egzersizler ve parçalardan oluşan 70 alıştırmaya kitapta yer almaktadır.
- Kitabın son sayfalarında öğrencilerin kendilerini değerlendirmeleri için “öz değerlendirme formu”, öğretmenlerin öğrencilerin davranışlarını ölçmeleri için “öğrenci gözlem formu”, öğrencilerin kendi arkadaşlarını değerlendirmeleri için “akran değerlendirme formu” ve derse karşı tutumlarını ölçmek için “tutum ölçeği” bulunmaktadır.
- Ayrıca kitapta terimler sözlüğü de yer almaktadır.

2. Alt Probleme İlişkin Bulgular, Yorum ve Öneriler

- Okuma metinleri yer aldığı alt konulara uygun yerleştirilmiştir.
- Kitapta konulara ilişkin yer alan, çeşitli teknikleri anlamaya yönelik görsel materyallerin öğrenmeyi olumlu etkileyeceği düşünülmektedir.
- Kitabın içeriğinde yer alan alıştırmaların çoğunun yazarlar tarafından yazıldığı, bu yolla pişano eğitim literatürüne katkı sağladığı gözlenmiştir.
- 19. Alıştırmada nota yazım kural hatalarına rastlanmaktadır. Alt konusu cümle bağı olmasına karşın uygun olarak yazılmamış olan bu alıştırma dikkat çekmektedir. Şekil 3. 'te öneri getirilmiştir.

19. Aıştırma
♩ = 108
Düz: Gülnur SAYAR

19. Aıştırma
♩ = 108
Düz: Gülnur SAYAR

Şekil 2: 19. Aıştırma

Şekil 3: 19. Aıştırma için önerilen görünüm

- Orta do konumunun başlangıç noktası kabul edilen öğretim yöntemi esas alınan kitapta, 2., 3., 4. ve 5. parmakların çalıştırılmasından sonra 1. parmağa geçilmesi dikkat çekicidir.
- Alt konusu Siyah Tuş Kullanımı olan 22. alıştırmının, do majör tonunda olması ve değıştirici işaretleri içermemektedir.

22. Aıştırma

♩ = 108
Korcan DİRİK

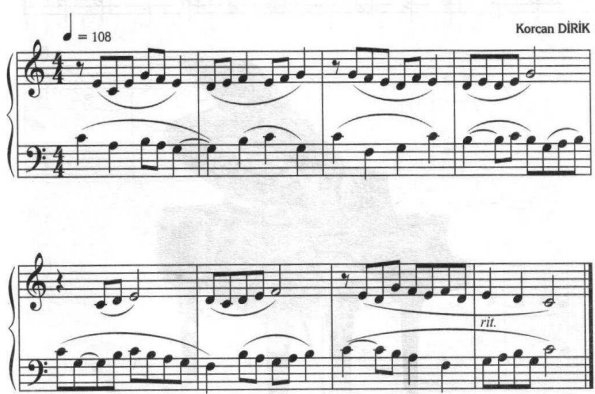
Şekil 4: 22. Aıştırma

- Herhangi bir ses üzerine üçlüler çıkılarak kurulan ve en az üç sestene oluşan ses kümelerine “akor” denir (Cangal, 1999: 69). Sol elde akor kullanımı isimli alt konuya ilişkin oluşturulan 23. ve 24. alıştırmalar ile çalışılmaktadır. Konuya ilişkin uygun alıştırmaların yazılması önerilmektedir.

23. Alıştırma

24. Alıştırma

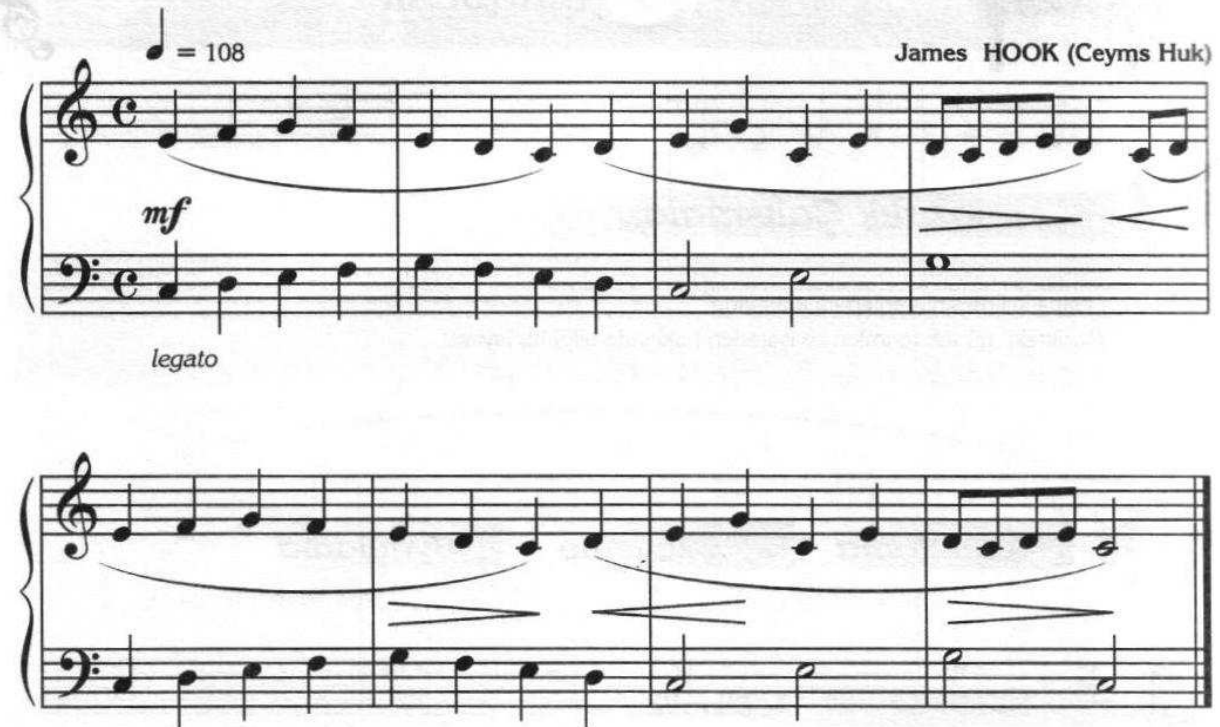

Şekil 5: 23. Alıştırma

Şekil 6: 24. Alıştırma

- 27. alıştırma ile birlikte nüans terimleri kullanılmaya başlanmaktadır. Literatürde öğretim açısından öğrencinin gürlük farklılıklarını kavraması için ilk başta sadece f (forte) ve p (piano) terimleri kullanılmaktadır. Sonrasında ara terimlerin alıştırmalarda yer alması uygun görülmektedir. Ancak kitapta bütün gürlük terimlerinin karışık kullanılması anlam karmaşasına yol açabileceği düşünülmektedir.

27. Alıştırma

Şekil 7: 27. Alıştırma

- Staccato(.) notanın kısa ve keskin çalınmasını belirten müzikal artikülasyon ifadesidir. Kitapta staccato örneği olarak, barok döneminin (1600-1760) J. S. Bach 'ın "Musette" eseri seçilmiştir. Klasik dönem (1730-1820) ile birlikte formuna kavuşan staccato için verilecek örneğin klasik dönemden seçilmesi önerilebilir.

Musette

Johann Sebastian BACH

Şekil 8: Staccato için verilen örnek eser

- 34. alıştırma eseri içerisinde yer alan değiştirici işaretlerin 35. alıştırma donanımında gösterilmesi dikkat çekmektedir. Bu alıştırma kadar donanımında yer alan değiştirici işaretler hakkında bilgi verilmemiştir.

34. Alıştırma

♩ = 108

Gülner SAYAR

Şekil 9: 34. Alıştırma

35. Alıştırma

♩ = 108

Korcan DİRİK

Şekil 10: 35. Alıştırma

- Mi majör tonunun 9. sınıf hedef davranış seviyesi bakımından yüksek olduğu düşünülmektedir.

41. Alıştırma

♩ = 108

Richard KRENTZLIN (Riçart Krentzlin)

Şekil 11: 40. Alıştırma

40. Alıştırma

♩ = 108

Fritz EMONTS (Fritz Emonts)

Şekil 12: 41. Alıştırma

- 42. alıştırma kullanılan makamsal tonun öğrenciye konu başlığı olarak bilgilendirildikten sonra kaldırılması yararlı olacaktır. Alıştırma, aynı değiştirici işaretleri içeren mi majör tonundan sonra yer almaktadır.

42. Alıştırma

Gülnur SAYAR

$\text{♩} = 88$

mf

Şekil 13: 42. Alıştırma

- Say, diziyi (gam), “ses perdelerinin belirli kurallara göre birbirini izleyerek bir müzik sistemine temel olan ardıllığı” olarak tanımlamıştır (Say, 2002: 159).43., 46. 49. ve 52. alıştırma, dizi(gam) çalışması olarak isminin değiştirilmesi önerilebilir.

43. Alıştırma

$\text{♩} = 50$

Şekil 14: 43. Alıştırma

- Bazı etkinliklerle, ardından gelen alıştırma birbirleriyle örtüşmemektedir. Örneğin, sayfa 76'daki 4. etkinlikte re majör dizisi tanıtılmaktadır. Ardından gelen 50. alıştırma ise la majör dizisi çalıştırılmaktadır.

4. Etkinlik

• Aşağıda sol el için yazılmış re majör dizisinin üzerine parmak numaralarını yazınız.

76

Şekil 15: 4. etkinlik

50. Alıştırma

$\text{♩} = 120$

legato

İbrahim ACER

Şekil 16: 50. Alıştırma

- 58. alıştırmanın dört diyezli bir ton oluşu, genelinde üçlemelere yer verilmesi, sağ elde oktavların yer alması ve zayıf zamanlarda sağ elde çift seslerin getirilmesi piyanoyla yeni tanışan öğrenci açısından üst seviye bir eser olduğunu göstermektedir.

58. Alıştırma Öykünme

Gülnur SAYAR

♩ = 80

Şekil 17: 58. Alıştırma

SONUÇ

Güzel sanatlar ve Spor Lisesi 9. Sınıf piyano kitabına ilişkin yapılan içerik analizinden hareketle, kitabın konuları bakımından zengin bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. 70 adet alıştırma kapsayan kitapta, görsel açıdan konulara verilen örnekler dikkat çekmektedir. Özgün bir kitap hazırlama düşüncesiyle komisyon tarafından hazırlanan kitapta, yazarlar tarafından alışımlar üretilmiştir.

İnceleme sonucunda, gözden kaçırılmış olabileceği düşünülen bazı hatalar saptanmıştır. Bu hatalar, nota yazım hataları, alt konulara ilişkin örnek alışımların yanlış konumlandırılması ve üst seviye eserlerin bulunması olarak kategorilendirilebilir.

Not: Bu çalışma 25-27 Nisan 2013 tarihlerinde Antalya’da 28 Ülkenin katılımıyla düzenlenen “ International Conference on New Trends in Education – ICONTE – 2013 ”da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Ercan, N. (2008). *Piyano eğitiminde ilke ve yöntemler*. Ankara: Sözkesen Matbaacılık.

Cangal, N. (1999). *Armoni*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Say, A. (2010). *Müzik ansiklopedisi*. Ankara: Sözkesen Matbaası.

Sayar, Z. G., Acer İ., Dirik K. (2011). *Güzel sanatlar ve spor liseleri piyano ders kitabı 9. sınıf*. Ankara: Evren Yayıncılık.